

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 28. februára 2018 (*)

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Štátna pomoc – Nariadenie (ES) č. 1998/2006 – článok 35 ZFEÚ – Pomoc de minimis vo forme daňovej úľavy – Vnútroštátna právna úprava, ktorá vylučuje túto daňovú výhodu pri investíciách do výroby výrobkov určených na vývoz“

Vo veci C-518/16,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sofijskeho gradsko suda (Mestský súd Sofia, Bulharsko) z 26. septembra 2016 a doručený Súdnemu dvoru 4. októbra 2016, ktorý súvisí s konaním

„ZPT“ AD

proti

Narodno sabranie na Republika Bŭlgarija,

Vŭrchoven administrativen sud,

Nacionalnata agencija za prihodite,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predsedníčka prvej komory R. Silva de Lapuerta, sudcovia C. G. Fernlund, J. C. Bonichot (spravodajca), A. Arabadžiev a E. Regan,

generálny advokát: M. Wathelet,

tajomník: M. Aleksejev, referent,

so zreteňom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 18. októbra 2017,

so zreteňom na pripomienky, ktoré predložili:

- „ZPT“ AD, v zastúpení: M. Ekimdžiev a K. Bončeva, advokati,
- Narodno sabranie na Republika Bŭlgarija, v zastúpení: T. Čačeva, splnomocnená zástupkyňa,
- Vŭrchoven administrativen sud, v zastúpení: G. Kolev a M. Semov, splnomocnení zástupcovia,
- Nacionalnata agencija za prihodite, v zastúpení: B. Atanasov a I. Kirova, splnomocnení zástupcovia,
- bulharská vláda, v zastúpení: E. Petranova a L. Zacharieva, splnomocnené zástupkyne,
- grécka vláda, v zastúpení: S. Charitaki a S. Papaioannou, splnomocnené zástupkyne,

- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci C. Colelli, avvocatto dello Stato,
- Európska komisia, v zastúpení: L. Armati, P. Mihaylova a E. Manhaeve, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 29. novembra 2017,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka platnosti článku 1 ods. 1 písm. d) nariadenia Komisie (ES) č. 1998/2006 z 15. decembra 2006 o uplatňovaní článkov [107 a 108 ZFEÚ] na pomoc *de minimis* (Ú. v. EÚ L 379, 2006, s. 5) vzhľadom na článok 35 ZFEÚ, ako aj výkladu tohto ustanovenia.

2 Tento návrh bol podaný v konaní, ktorého účastníkmi sú na jednej strane spoločnosť „ZPT“ AD a na druhej strane Narodno sabranie na Republika Bŭlgarija (Národné zhromaždenie Bulharskej republiky), Vŭrchoven administrativen sŭd (Najvyšší správny súd, Bulharsko) a Nacionalnata agencija za prichodite (Národná agentúra pre verejné príjmy, Bulharsko), a ktorého predmetom je návrh na náhradu škody z dôvodu porušenia ustanovení článku 1 ods. 1 písm. d) nariadenia č. 1998/2006.

Právny rámec

Právo Únie

3 Nariadenie Rady (ES) č. 994/98 zo 7. mája 1998 o uplatňovaní článkov [107 a 108 ZFEÚ] na určité kategórie horizontálnej štátnej pomoci (Ú. v. ES L 142, 1998, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 312) splnomocnilo Európsku komisiu, aby prostredníctvom nariadenia stanovila strop, pod ktorým sa určité pomoc, nazývaná *de minimis*, považuje za pomoc, ktorá nespĺňa všetky kritériá článku 107 ods. 1 ZFEÚ, a preto nepodlieha postupu oznámenia Komisii stanovenému v článku 108 ZFEÚ.

4 K dátumu vzniku skutkových okolností konania vo veci samej boli ustanovenia upravujúce prijatie pomoci *de minimis* v nariadení č. 1998/2006, medzi nimi článok 1 ods. 1, formulované takto:

„Toto nariadenie sa vzťahuje na pomoc poskytnutú podnikom vo všetkých sektoroch okrem:

...

d) pomoci na činnosti súvisiace s vývozom do tretích krajín alebo členských štátov, konkrétne pomoci priamo súvisiacej s vyvázanými množstvami, na zriadenie a prevádzkovanie [so zriadením a prevádzkovaním – *neoficiálny preklad*] distribučnej siete alebo inými bežnými výdavkami súvisiacimi s vývoznou činnosťou,

...“

5 Článok 2 tohto nariadenia stanovoval:

„1. Za opatrenia pomoci, ktoré nespĺňajú všetky kritériá článku [107 ods. 1 ZFEÚ], a teda sú oslobodené od oznamovacej povinnosti ustanovenej v článku [108 ods. 3 ZFEÚ], sa považujú

opatrenia, ktoré spĺňajú podmienky ustanovené v odsekoch 2 až 5 tohto článku.

2. Celková pomoc *de minimis* poskytnutá akémukoľvek podniku nesmie presiahnuť 200 000 eur v priebehu akéhokoľvek obdobia troch fiškálnych rokov. ... Tieto stropy by sa mali uplatňovať bez ohľadu na formu alebo vytýčený cieľ pomoci *de minimis*...

...“

Bulharské právo

6 § 182 ods. 2 Zakon za korporativnoto podohodno oblagane (zákon o dani z príjmov právnických osôb), v jeho znení uplatniteľnom na skutočnosti konania vo veci samej stanovuje:

„Daňová úľava, ktorá predstavuje pomoc *de minimis*, sa neuplatní:

...

7. na investície do majetku určeného na vykonávanie činností spojených s vývozom do tretích krajín alebo do členských štátov.

...“

7 § 184 zákona o dani z príjmov právnických osôb stanovuje:

„Daňové subjekty majú nárok na odpustenie dane z príjmov právnických osôb pripadajúcej na zdaniteľný výnos vyplývajúci z vykonávanej výrobné činnosti, vrátane výroby na zákazku, až do výšky 100 %, ak sú splnené tieto kumulatívne podmienky:

1. daňový subjekt vykonáva výrobnú činnosť výlučne v obciach, v ktorých v roku, ktorý predchádza prebiehajúcemu roku, miera nezamestnanosti predstavovala aspoň 1,35-násobok priemernej celoštátnej miery nezamestnanosti počas toho istého obdobia;

2. sú splnené podmienky stanovené v:

a) § 188 v prípade pomoci *de minimis*.

...“

8 § 188 uvedeného zákona stanovuje:

„1. Daňová úľava predstavuje pomoc *de minimis*, ak výška pomoci *de minimis* prijatej daňovým subjektom počas troch posledných rokov, vrátane prebiehajúceho roka, bez ohľadu na jej formu a zdroj, neprekročí ekvivalent sumy [v bulharských leva (BGN)] 200 000 eur...

2. Prostriedky zodpovedajúce odpustenej dani v zmysle § 184 sa musia investovať do dlhodobého hmotného alebo nehmotného majetku v súlade s ústavnými právnymi predpismi v štvorročnej lehote, ktorá sa počíta od začiatku roka, za ktorý sa daň odpúšťa.

...“

Spor v konaní vo veci samej a prejudiciálne otázky

9 ZPT, spoločnosť podľa bulharského práva, vykonáva tri technicky samostatné výrobné činnosti v samostatných prevádzkach, a to výrobu rúrok a profilovaných a okrúhlych rúr, profilov tvarovaných za studena a ohýbaných profilov a výrobu oceňových ochranných zariadení na cesty,

galvanizovanie sú?iastok za tepla a elektrolytické pozinkovanie alebo elektrické zinkovanie sú?iastok.

10 Vo svojom da?ovom priznaní za rok 2008 ZPT uviedla, že žiada o odpustenie dane z príjmov právnických osôb stanovené v § 184 zákona o dani z príjmov právnických osôb vo výške 140 677,51 BGN (približne 70 000 eur).

11 Da?ovým výmerom z 5. marca 2010 bola táto žiados? o odpustenie dane zamietnutá s odôvodnením, že investície na základe ktorých ZPT chcela využi? uvedené odpustenie dane boli vykonané v prevádzkach, v ktorých sa vyrábali výrobky ur?ené na vývoz, takže také investície boli vylú?ené z odpustenia dane na základe § 182 ods. 2 bodu 7 zákona o dani z príjmov právnických osôb.

12 D?a 21. mája 2010 podala ZPT na Administrativen s?d – grad Burgas (Správny súd mesta Burgas, Bulharsko) žalobu proti tomuto da?ovému výmeru. Uvedený súd rozsudkom z 12. januára 2011 zrušil predmetný da?ový výmer, pri?om konštatoval, že zamietnutie žiadosti o odpustenie dane nebolo odôvodnené, lebo samostatná ?innos? spo?ívajúca v elektrickom pozinkovaní sú?iastok, v rámci ktorej ZPT deklarovala úmysel uskuto?ni? požadované investície, nevedla k nijakému vývozu, a že štvorro?ná lehota, po?as ktorej táto spoločnosť mohla investova? sumy zodpovedajúce odpustenej dani, ešte neuplynula.

13 V?rchoven administrativen s?d (Najvyšší správny súd) rozsudkom z 27. decembra 2011 vydaným v odvolacom konaní, ktorý sa stal kone?ným, zrušil uvedený rozsudok a zamietol žalobu, ktorú ZPT podala proti da?ovému výmeru z 5. marca 2010. Uvedený súd po tom, ?o konštatoval, že sa uskuto?nili investície do prevádzky galvanizácie za tepla, v ktorej sa vyrábali výrobky ur?ené na vývoz, rozhodol, že nebola splnená podmienka týkajúca sa investovania do majetku, ktorý nesúvisí s vývozom do tretích štátov alebo do ?lenských štátov, stanovená v § 182 ods. 2 bode 7 zákona o dani z príjmov právnických osôb, a že za týchto podmienok treba odpustenie dane považova? za štátnu pomoc, ktorej následkom je narušenie hospodárskej sú?áže na vnútornom trhu Únie.

14 ZPT pred Sofijski gradski s?d (Mestský súd Sofia, Bulharsko) žaluje Národné zhromaždenie Bulharskej republiky, V?rchoven administrativen s?d (Najvyšší správny súd) a Národnú agentúru pre verejné príjmy a domáha sa ur?enia ich zodpovednosti za údajné porušenie práva Únie, ktorého sa tieto inštitúcie dopustili. Tvrdí, že má nárok na odškodnenie vo výške odpustenia dane, ktoré jej bolo odmietnuté, zvýšeného o úrok.

15 Sofijski gradski s?d (Mestský súd Sofia) má pochybnosti o zlu?ite?nosti obmedzenia stanoveného vnútroštátnym zákonodarcom v § 182 ods. 2 bode 7 zákona o dani z príjmov právnických osôb s ?lánkom 1 ods. 1 písm. d) nariadenia ?. 1998/2006.

16 Za týchto okolností Sofijski gradski s?d (Mestský súd Sofia) rozhodol preruši? konanie a položi? Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Majú vykonávacie predpisy práva Únie ako nariadenie ?. 1998/2006 priamy ú?inok a priamu uplatniteľnosť a pokiaľ áno, porušuje predpis vnútroštátneho práva, ktorý zužuje alebo obmedzuje pôsobnosť predpisu Únie, tieto zásady?

2. Je štátna pomoc v podobe da?ovej ú?avy zlu?iteľná s hospodárskou sú?ážou na spoločnom trhu, keď sa pomoc investuje do majetku, ktorý sa používa na výrobu výrobkov s?asti vyvázaných do tretích štátov alebo do ?lenských štátov?

3. Predstavuje výroba výrobkov ur?ených na vývoz s využitím majetku, ktorý bol nadobudnutý

pomocou prostriedkov štátnej pomoci, ?innos?, ktorá v zmysle ?lánku 1 [ods. 1] písm. d) nariadenia ?. 1998/2006 priamo súvisí s vyvázanými množstvami? V prípade zápornej odpovede, majú ?lenské štáty možnosť upraviť vo svojom vnútroštátnom práve doplňujúce obmedzenia pre vývozcov výrobkov vyrobených s využitím majetku nadobudnutého investovaním daňovej úľavy? V prípade kladnej odpovede, aký je vzťah medzi týmto ustanovením a ?lánkom 35 ZFEÚ, ktorým sa zakazujú množstevné obmedzenia vývozu, ako aj všetky opatrenia s rovnakým účinkom medzi ?lenskými štátmi, a ide o diskrimináciu a narušenie voľného pohybu tovaru?

4. Je podľa ?lánku 1 nariadenia ?. 1998/2006 prípustné, aby sa právnickej osobe odmietol priznať nárok na finančnú pomoc *de minimis*, ktorý vyplýva z práva Únie, skôr ako uplynie štvorročná lehota stanovená vo vnútroštátnom právnom poriadku, počas ktorej treba uskutočniť investíciu, a to len preto, lebo táto osoba investovala v uvedenom období prostriedky aj do iných, samostatných a oddelených súastí svojho podniku, ktorých výrobky boli vyvezené?“

O prejudiciálnych otázkach

O prípustnosti

17 Vrchoven administrativen s?d (Najvyšší správny súd) spochybňuje prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

18 Po prvé tento súd ho nepovažuje za relevantný ani potrebný, keďže len vnútroštátny súd musí rozhodnúť o existencii zjavného porušenia práva Únie a príčinnej súvislosti medzi údajným porušením a údajnými škodami.

19 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzí na vlastnú zodpovednosť a ktorých presnosť Súdneho dvoru neprináleží preverovať, platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o návrhu na začatie prejudiciálneho konania podanom vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s realitou alebo predmetom sporu vo veci samej, ak ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočné zodpovedanie položených otázok (pozri najmä rozsudok z 22. septembra 2016, Breitsamer und Ulrich, C?113/15, EU:C:2016:718, bod 33).

20 V prejednávanej veci treba konštatovať, že v konaní vo veci samej sa ZPT usiluje o určenie zodpovednosti bulharského štátu za rozhodnutie, ktoré vydal Vrchoven administrativen s?d (Najvyšší správny súd), a z dôvodu údajného porušenia práva Únie zo strany Národného zhromaždenia Bulharskej republiky a Národnej agentúry pre verejné príjmy. Svojimi otázkami chce teda vnútroštátny súd práve určiť, či predmetné vnútroštátne ustanovenia sporné v konaní vo veci samej porušili pravidlá práva Únie v oblasti štátnej pomoci alebo voľného pohybu tovaru. Za týchto podmienok tento návrh na začatie prejudiciálneho konania nemožno považovať za zjavne irelevantný.

21 Po druhé Vrchoven administrativen s?d (Najvyšší správny súd) tvrdí, že svojím návrhom na začatie prejudiciálneho konania sa vnútroštátny súd snaží dosiahnuť opätovné preskúmanie vnútroštátneho rozhodnutia, ktoré má právnu silu rozhodnutej veci a ktorého spochybnenie nie je možné, hoci s cieľom napraviť porušenie práva Únie. Z rovnakého dôvodu tento návrh nemá povahu návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

22 Treba poznamenať, že na jednej strane sa táto argumentácia týka merita návrhu na začatie prejudiciálneho konania a nie jeho prípustnosti. Na druhej strane konanie na určenie

zodpovednosti štátu nemá nevyhnutne ten istý predmet a tých istých účastníkov konania ako konanie, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, ktoré nadobudlo právnu silu právoplatne rozhodnutej veci. Z toho vyplýva, že zásada právnej sily právoplatne rozhodnutej veci nie je v rozpore s uznaním zásady zodpovednosti štátu za rozhodnutia súdov rozhodujúcich v poslednom stupni (rozsudok z 30. septembra 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, body 39 a 40).

23 Po tretie návrh na začatie prejudiciálneho konania porušuje procesnú autonómiu bulharských súdov a pravidiel rozdelenia súdnej právomoci stanovené bulharskou Ústavou, keďže civilné súdy, medzi ktoré patrí vnútroštátny súd predkladajúci návrh na začatie prejudiciálneho konania, nie sú príslušné pre konštatovanie nezákonnosti rozhodnutia vydaného správnymi súdmi.

24 Zo zásady procesnej autonómie však vyplýva, že pri neexistencii právnej úpravy Únie je vecou právneho poriadku každého členského štátu, aby určil, ktorý súd je príslušný pre rozhodovanie právnych sporov týkajúcich sa náhrady za porušenie práva Únie vyplývajúce z rozhodnutia vnútroštátneho súdu rozhodujúceho v poslednom stupni (rozsudok z 30. septembra 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, bod 59). V tomto rámci Súdnemu dvoru neprináleží vysloviť sa k otázke, ktorý súd je príslušný na rozhodovanie o žalobe o náhradu škody, ako je žaloba podaná na vnútroštátny súd (rozsudok z 23. novembra 2017, *Elektro B* Igarija a Frontex International, C-427/16 a C-428/16, EU:C:2017:890, bod 30).

25 Po štvrté Vrchoven administratívny súd (Najvyšší správny súd) na základe článku 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora formuluje niektoré výhrady týkajúce sa nejasností, či dokonca nepresností skutkových a právnych údajov v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, jeho nedostatočnej súvislosti s konaním vo veci samej a jeho nedostatočného odôvodnenia.

26 Po prvé návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahuje opis skutkového stavu, z ktorého vychádza, v rozpore s článkom 94 rokovacieho poriadku, a vo svojej štvrtej otázke dokonca skreslil skutkový stav vo veci samej. Treba poznamenať, že návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahuje dosť podrobný opis skutočností konania vo veci samej. Pokiaľ ide o údajné skreslenie skutkových okolností, v skutočnosti súvisí s diskusiou o právnej kvalifikácii prevádzok ZPT, ktorá patrí do výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu a ktorá nemá vplyv na odpovede na otázky položené Súdnemu dvoru.

27 Po druhé hoci znenie prvej otázky nepripomína samo osebe presne relevantné vnútroštátne ustanovenia ani problém, ktorý vznikol ich prepojením s nariadením č. 1998/2006, rozhodnutie vnútroštátneho súdu obsahuje všetky potrebné vysvetlenia v tomto ohľade.

28 Po tretie je pravda, že druhá otázka, ktorá sa týka zlučiteľnosti štátnej pomoci v prospech vyvázaných tovarov s hospodárskou súťažou na vnútornom trhu je formulovaná nepresne. V prípade potreby však na účely užitočnej odpovede Súdnemu dvoru prináleží preformulovať otázky, ktoré sú mu položené (pozri najmä rozsudok zo 17. decembra 2015, Szemerey, C-330/14, EU:C:2015:826, bod 30).

29 V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd druhou otázkou pýta, do akej miery zásada voľného pohybu tovaru bráni pomoci, dokonca pomoci *de minimis*, v prospech vyvázaných výrobkov. Keďže judikatúrou je ustálené, že sekundárne právo je potrebné vykladať, pokiaľ je to možné, spôsobom, ktorý je v súlade s primárnym právom Únie, zásada voľného pohybu tovaru môže ovplyvniť výklad článku 1 ods. 1 písm. d) nariadenia č. 1998/2006, ktorý je predmetom ostatných otázok.

30 Po štvrté Vrchoven administratívny súd (Najvyšší správny súd) správne poznamenáva, že vnútroštátny súd výslovne neuvádza dôvody, pre ktoré sa pýta na platnosť článku 1 ods. 1 písm. d) nariadenia č. 1998/2006 so zreteľom na článok 35 ZFEÚ v tretej časti tretej otázky. Tieto

dôvody však možno jednoducho vydedukovať z ostatných prejudiciálnych otázok. Pre vnútroštátny súd je totiž jednoznačne užitočným nástrojom vedieť, či ustanovenie sekundárneho práva, ktorého výklad požaduje na účely posúdenia zákonnosti predmetných vnútroštátnych ustanovení, nie je neplatné vzhľadom na článok 35 ZFEÚ.

31 Po piate Vyrchoven administrativen sūd (Najvyšší správny súd) sa domnieva, že nemôže byť žalovaným v konaní o náhradu škody vyplývajúcej z údajného porušenia práva Únie, ktorého sa dopustil, bez toho, aby bola porušená zásada deby moci, požiadavka nezávislosti a nestrannosti súdu a rešpektovanie právomocí a hierarchie súdov zriadených bulharskou Ústavou.

32 Treba pripomenúť, že podľa článku 23 druhého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a článku 96 ods. 1 písm. a) rokovacieho poriadku účastníci konania vo veci samej sú oprávnení predložiť v rámci prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru pripomienky. Postavenie účastníka konania vo veci samej, na základe ktorého Vyrchoven administrativen sūd (Najvyšší správny súd) bol vyzvaný, aby predložil svoje pripomienky v rámci tohto konania, závisí iba od posúdenia vnútroštátneho súdu vzhľadom na pravidlá vnútroštátneho práva. V každom prípade neexistuje žiadna povinnosť účastníkov konania vo veci samej predložiť pripomienky pred Súdnym dvorom v rámci prejudiciálneho konania.

33 Za týchto podmienok je návrh na začatie prejudiciálneho konania prípustný.

O veci samej

O tretej časti tretej otázky

34 Treťou časťou tretej otázky sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či je článok 1 ods. 1 písm. d) nariadenia č. 1998/2006 vzhľadom na článok 35 ZFEÚ neplatný.

35 Podľa článku 107 ZFEÚ „pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi“. Článok 108 ods. 3 ZFEÚ stanovuje, že „Komisia musí byť v dostatočnom Maße upovedomená o zámeroch v súvislosti s poskytnutím alebo upravením pomoci, aby mohla podať svoje pripomienky“.

36 V súlade s článkom 109 ZFEÚ môže Rada Európskej únie prijať akékoľvek potrebné nariadenia a najmä môže stanoviť podmienky uplatnenia článku 108 ods. 3 ZFEÚ, ako aj uviesť kategórie pomoci, ktoré sú vyňaté z postupu, ktorý toto posledné ustanovenie uvádza (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. júla 2016, Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, bod 33). Nariadenie č. 994/98 splnomocnilo Komisiu, aby prostredníctvom nariadenia stanovila strop, pod ktorým určitá pomoc nepodlieha postupu oznámenia Komisii stanovenému v článku 108 ZFEÚ.

37 Nariadením č. 1998/2006 Komisia stanovila 200 000 eur za obdobie troch rokov ako prah, pod ktorým sa štátna pomoc považuje za pomoc, ktorá nemôže citelne ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a v dôsledku toho jej nemusí byť oznámená. Toto nariadenie však z tohto režimu vylučuje určité kategórie pomoci, najmä v zmysle jeho článku 1 ods. 1 písm. d) „pomoci na činnosti súvisiace s vývozom do tretích krajín alebo členských štátov, konkrétne pomoci priamo súvisiacej s vyvázanými množstvami, na zriadenie a prevádzkovanie [so zriadením a prevádzkovaním – neoficiálny preklad] distribučnej siete alebo inými bežnými výdavkami súvisiacimi s vývoznou činnosťou“.

38 ?lánok 35 ZFEÚ zakazuje množstevné obmedzenia vývozu medzi ?lenskými štátmi, ako aj všetky opatrenia s rovnocenným ú?ítkom.

39 Posúdenie zlu?ite?nosti ?lánku 1 ods. 1 písm. d) nariadenia ?. 1998/2006 s poslednými uvedenými ustanoveniami si vyžaduje uvies? tri úvodné pripomienky.

40 Po prvé zákaz množstevných obmedzení vývozu a opatrení s rovnocenným ú?ítkom platí vo vz?ahu k orgánom Únie, ako aj k ?lenským štátom, takže norma sekundárneho práva môže byť spochybnená na tomto základe, a to aj prostredníctvom prejudiciálnej otázky týkajúcej sa posúdenia platnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. mája 1984, Denkavit Nederland, 15/83, EU:C:1984:183, bod 15).

41 Zatia? o po druhé ?lánok 1 ods. 1 písm. d) nariadenia ?. 1998/2006 sa týka vývozu do tretích štátov alebo ?lenských štátov, ?lánok 35 ZFEÚ sa uplat?uje iba na pohyb tovaru medzi ?lenskými štátmi. V dôsledku toho pokia? ide o vývozy do tretích krajín, ?lánok 1 ods. 1 písm. d) tohto nariadenia nemôže odporovať ?lánku 35 ZFEÚ.

42 Po tretie je zrejmé, že ?lánok 1 ods. 1 písm. d) nariadenia ?. 1998/2006 sám osebe nezavádza množstevné obmedzenia vývozu. Treba skôr posúdi?, či toto ustanovenie môže byť kvalifikované ako „opatrenie s rovnakým ú?ítkom ako množstevné obmedzenie vývozu“.

43 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že na vnútroštátne opatrenie uplatnite?né na všetky subjekty pôsobiace v tuzemsku, ktoré v skuto?nosti postihuje výstup výrobkov z trhu ?lenského štátu vývozu viac ako uvádzanie výrobkov na vnútroštátny trh uvedeného ?lenského štátu, sa vz?ahuje zákaz stanovený ?lánkom 35 ZFEÚ (rozsudok z 21. júna 2016, New Valmar, C?15/15, EU:C:2016:464, bod 36, a citovaná judikatúra).

44 Z tejto definície vyplýva, že kvalifikácia „opatrenia s rovnakým ú?ítkom ako množstevné obmedzenie vývozu“ predpokladá existenciu reštriktívnych ú?ítkov na obchodovanie (rozsudok z 21. júna 2016, New Valmar, C?15/15, EU:C:2016:464, bod 42). Tieto ú?ínky môžu byť dokonca malého významu (rozsudok z 1. apríla 2008, Vláda Francúzskeho spolo?enstva a valónska vláda, C?212/06, EU:C:2008:178, bod 52), pokia? nie sú príliš neisté alebo príliš nepriame (rozsudok z 21. júna 2016, New Valmar, C?15/15, EU:C:2016:464, bod 45 a citovaná judikatúra).

45 Zákaz pomoci súvisiacich s vývozom do ?lenských štátov, a to aj vtedy, keď nepresahujú hranicu *de minimis* stanovenú v ?lánku 1 ods. 1 písm. d) nariadenia ?. 1998/2006, je sám osebe bez ú?ínku na obchod, pretože sa obmedzuje na uloženie povinnosti ?lenským štátom, aby sa zdržali poskytnú? určitý typ pomoci. V dôsledku toho toto ustanovenie nemôže predstavovať opatrenie s rovnocenným ú?ítkom ako množstevné obmedzenie vývozu zakázané ?lánkom 35 ZFEÚ.

46 Najmä zo základných pravidiel vnútorného trhu a všeobecného režimu pomoci, ktorý je ich súčasťou, však vyplýva, že vylú?enie pomoci na podporu vývozu z pôsobnosti nariadenia ?. 1998/2006 je odôvodnené vzh?adom na samotný cie? ?lánku 107 ZFEÚ. Podľa tohto ?lánku štátna pomoc je nezlu?iteľná s vnútorným trhom „pokia? ovplyv?uje obchod medzi ?lenskými štátmi“. Pomoc na podporu vývozu, hoci aj v malej výške, patrí zo svojej podstaty medzi druhy pomoci, ktoré môžu ovplyv?ovať obchod medzi ?lenskými štátmi, a to priamo tým, že poskytujú konkuren?nú výhodu vyvážaným výrobkom a zároveň nepriamo tým, že ostatné ?lenské štáty podnecujú k symetrickým protipatreniam určeným na kompenzáciu tejto konkuren?nej výhody. Ako to uviedla Komisia na pojednávaní, povolenie takejto pomoci by malo mimoriadne nepriaznivý vplyv na fungovanie vnútorného trhu.

47 Z toho vyplýva, že článok 35 ZFEÚ nemôže odôvodňovať opatrenie, ktoré odporuje článku 107 ZFEÚ. Dôvody, pre ktoré Súdny dvor rozhodol, že ustanovenia Zmluvy o FEÚ týkajúce sa štátnej pomoci nemôžu brániť uplatneniu pravidiel zmluvy týkajúcich sa voľného pohybu tovaru, odôvodňujú tiež recipročné tvrdenie a to, že tieto ustanovenia a tieto pravidlá sledujú rovnaký cieľ, ktorým je zabezpečiť voľný pohyb tovaru medzi členskými štátmi za normálnych podmienok hospodárskej súťaže (rozsudky z 5. júna 1986, Komisia/Taliansko, 103/84, EU:C:1986:229, bod 19, a z 20. marca 1990, Du Pont de Nemours Italiana, C-21/88, EU:C:1990:121, body 19 až 21).

48 Na tretiu časť tretej otázky teda treba odpovedať, že jej preskúmanie neodhalilo žiadnu skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na platnosť článku 1 ods. 1 písm. d) nariadenia č. 1998/2006.

O prvej a druhej otázke, prvých dvoch častiach tretej otázky a o štvrtej otázke

49 Prvou a druhou otázkou, prvými dvomi časťami tretej otázky a štvrtou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 1 ods. 1 písm. d) nariadenia č. 1998/2006 má vykladať v tom zmysle, že bráni ustanoveniam vnútroštátneho práva, ako sú ustanovenia, ktorých sa týka konanie vo veci samej, ktoré vylučujú z daňovej výhody, ktorú predstavuje pomoc *de minimis*, investície do majetku určeného na činnosti spojené s vývozom.

50 Po prvé treba zdôrazniť, že ustanovenia článku 1 ods. 1 písm. d) nariadenia č. 1998/2006 treba postaviť do celkového kontextu tohto nariadenia, ktorý má za účel umožniť odchýliť sa pri štátnej pomoci s obmedzenou výškou od pravidla, podľa ktorého musí byť každá pomoc pred jej poskytnutím oznámená Komisii.

51 Článok 1 ods. 1 písm. d) nariadenia č. 1998/2006 má za cieľ obmedziť možnú pôsobnosť tejto výnimky vylúčením pomoci na podporu vývozu. Tento zákaz sa vysvetľuje ako návrat k zásade zákazu štátnej pomoci zakotvenej zmluvou. Nemožno ho teda vykladať reštriktívne.

52 Po druhé treba pripomenúť, že nariadenie č. 1998/2006 nemalo v žiadnom prípade za cieľ a nemohlo legálne mať za dôsledok zaväzovať členské štáty na poskytovanie určitej pomoci, ani ich zaväzovať na použitie všetkých možností výnimky, ktoré ponúka.

53 Na otázky položené vnútroštátnym súdom treba odpovedať s prihliadnutím na tieto výhrady.

54 § 184 a § 188 zákona o dani z príjmov právnických osôb poskytujú odpustenie dane v sume nižšej, než je strop stanovený nariadením č. 1998/2006 pre podniky vykonávajúce činnosť v obci identifikovanej ako obec s mierou nezamestnanosti podstatne vyššou, ako je celoštátny priemer, pod podmienkou, že sumu odpustenia dane investujú v lehote štyroch rokov od začiatku roka, za ktorý sa odpustenie dane poskytlo. Podľa § 182 ods. 2 bodu 7 tohto zákona sa daňová výhoda neuplatňuje „na investície do majetku určeného na vykonávanie činností spojených s vývozom“. Bulharská republika tak zamýšľala dosiahnuť súlad s článkom 1 ods. 1 písm. d) nariadenia č. 1998/2006, ktorý vylučuje výhodu pravidla *de minimis* pre pomoc na podporu vývozu.

55 Článok 1 ods. 1 písm. d) nariadenia č. 1998/2006 nevylučuje akúkoľvek pomoc, ktorá by mohla mať vplyv na vývoz, ale len pomoc, ktorej priamym cieľom, samotnou jej formou, je podpora predajov v inom štáte. Za takú pomoc sa považuje len pomoc „priamo súvisiaca s vyvázanými množstvami“, pomoc na zriadenie a prevádzkovanie distribučnej siete a pomoc týkajúca sa iných bežných výdavkov súvisiacich s vývoznou činnosťou.

56 Z toho vyplýva, že pomoc na investície, pod podmienkou, že nie je takou či inou formou určená vo svojej podstate a vo svojej výške množstvom vyvezených výrobkov, nepatrí medzi

„pomoci na ?innosti súvisiace s vývozom“ v zmysle ?lánku 1 ods. 1 písm. d) nariadenia ?. 1998/2006, a teda nepatrí do pôsobnosti tohto ustanovenia, hoci takto podporované investície umožňujú vývoj výrobkov určených na vývoz.

57 V opa?nom prípade teda ak pomoc na investície je určená množstvom vyvezených výrobkov a ak v dôsledku toho patrí do pôsobnosti ?lánku 1 ods. 1 písm. d) nariadenia ?. 1998/2006, je vylúčená z uplatňovania pravidla *de minimis*. Takto interpretované ustanovenia ?lánku 1 ods. 1 písm. d) nariadenia ?. 1998/2006 nebránia ustanoveniam vnútroštátneho práva, ako je § 182 ods. 2 bod 7 zákona o dani z príjmov právnických osôb, pretože tieto posledné uvádzané ustanovenia vykladá vnútroštátny súd v rozsahu, v akom to ich znenie umožňuje, ako obsahujúce rovnakú výnimku.

58 Na prvú a druhú otázku, prvé dve ?asti tretej otázky a štvrtú otázku teda treba odpoveda?, že ?lánok 1 ods. 1 písm. d) nariadenia ?. 1998/2006 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni ustanoveniam vnútroštátneho práva, ako sú ustanovenia, ktorých sa týka konanie vo veci samej, ktoré vylučujú z daňovej výhody, ktorú predstavuje pomoc *de minimis*, investície do majetku určeného na ?innosti spojené s vývozom.

O trovách

59 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. Preskúmanie tretej ?asti tretej otázky neodhalilo žiadnu skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na platnosť ?lánku 1 ods. 1 písm. d) nariadenia Komisie (ES) ?. 1998/2006 z 15. decembra 2006 o uplatňovaní ?lánkov [107 a 108 ZFEÚ] na pomoc *de minimis*.

2. ?lánok 1 ods. 1 písm. d) nariadenia ?. 1998/2006 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni ustanoveniam vnútroštátneho práva, ako sú ustanovenia, ktorých sa týka konanie vo veci samej, ktoré vylučujú z daňovej výhody, ktorú predstavuje pomoc *de minimis*, investície do majetku určeného na ?innosti spojené s vývozom.

Podpisy

* Jazyk konania: bulharčina.